

Møteinnkalling - Kontrollutvalget i Melhus kommune

Arkivsak: 20/236
Møtedato/tid: 18.06.2020 kl. 09:00
Møtested: Rådhuset, kommunestyresalen

Ekstraordinært møte

Eventuelle forfall, eller spørsmål om habilitet, meldes til Konsek Trøndelag IKS v/ Eva J. Bekkavik på telefon 468 51 950, eller e-post: eva.bekkavik@konsek.no

Varamedlemmer møter etter nærmere innkalling.

Trondheim, 11.06.2020

Gunn Inger Tevik Løvseth (sign.)
Leder av kontrollutvalget

Eva J. Bekkavik
seniorrådgiver
Konsek Trøndelag

Kopi: Varamedlemmer, ordfører, rådmann og Revisjon Midt-Norge SA

Sakliste

Saksnr.	Sakstittel
29/20	Kontrollutvalgets arbeid med risiko- og vesentlighetsvurderinger
30/20	Referatsaker
31/20	Eventuelt
32/20	Godkjenning av protokoll fra møte 18.06.2020

Kontrollutvalgets arbeid med risiko- og vesentlighetsvurderinger

---

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Melhus kommune

Møtedato

18.06.2020

Saknr

29/20

Saksbehandler Eva J. Bekkavik**Arkivkode** FE - 217, TI - &30**Arkivsaknr** 20/201 - 12**Forslag til vedtak**

1. Kontrollutvalget ber sekretariatet legge fram et utkast til plan for forvaltningsrevisjon til neste møte, basert på revisors risiko- og vesentlighetsvurdering og de innspill som er kommet frem i møtet.
2. Kontrollutvalget vil prioritere følgende områder/tema:
  - XXXXXXX
  - XXXXXXX

Utrykt vedlegg

Kontrollutvalgets sak 24/20 Kontrollutvalgets arbeid med risiko- og vesentlighetsvurderinger (møte 28.05.2020)

Saksopplysninger

Kontrollutvalget skal ifølge kommuneloven utarbeide en plan for forvaltningsrevisjon i løpet av det første året etter at nytt kommunestyre er konstituert. Planen skal baseres på risiko- og vesentlighetsvurderinger av kommunes virksomhet og virksomheten i kommunens selskaper.

Kontrollutvalget gjorde et vedtak om bestilling av risiko- og vesentlighetsvurderinger på sitt møte 13.02.2020 (sak 6/20). Kontrollutvalget fattet følgende vedtak:

1. Kontrollutvalget ber Revisjon Midt Midt-Norge SA utarbeide risiko- og vesentlighetsvurderinger for Melhus kommune.
2. Arbeidet gis en ressursramme på inntil 60 timer, risiko- og vesentlighetsvurderingene skal leveres kontrollutvalgets sekretariat innen 27.03.2020
3. Kontrollutvalget ber sekretariatet iverksette øvrige tiltak som er nødvendig for å gjennomføre den skisserte prosessen med plan for forvaltningsrevisjon.

Revisors risiko- og vesentlighetsvurderinger følger med som vedlegg til saken.

Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon. I tillegg til revisor sine vurderinger er sentrale aktører i kommunen invitert til å gi ytterligere innspill til risikoområder, for dermed å ha et bredere grunnlag til utarbeidelse av planen.

Ordfører, varaordfører, ledere hovedutvalg m.fl. var invitert til kontrollutvalgets møte 28. mai til dialog om risiko- og vesentlighetsvurderinger. Politisk nivå hadde ikke fått forberedt seg godt nok og ba om å få utsette dialogmøtet med kontrollutvalget. Kontrollutvalget fattet på bakgrunn av dette følgende vedtak i sak 24/20:

Saken behandles videre på utvalgets ekstraordinære møte i juni.

Politisk ledelse har fått revisors risiko- og vesentlighetsvurdering tilsendt 12. mai og 8. juni 2020.

Rådmann og kommunalsjefer ga innspill til risiko- og vesentlighetsvurderinger på kontrollutvalgets møte 28.mai. Hovedtillitsvalgte og hovedverneombud ble invitert til å gi skriftlig innspill til kontrollutvalget. Det er kommet innspill fra Tekna og Naturviterne.

De inviterte er bedt om å forberede seg på følgende:

1. På hvilke områder mener du det er risiko for at kommunen ikke:

- a. når politisk vedtatte målsettinger
  - b. oppfyller lovkrav
  - c. driver effektivt
2. På hvilke områder og i hvilke kommunalt eide selskaper mener du det er behov for forvaltningsrevisjon?

Etter at kontrollutvalget har fått innspill fra samtlige deltakere skal utvalget komme fram til hvor det ønsker å gjennomføre forvaltningsrevisjon.

Vurdering

Kontrollutvalget må vurdere de innkomne innspillenes risiko, og hvordan disse skal vektas i forhold til revisors risiko og vesentlighetsvurdering.

På bakgrunn av dette må kontrollutvalget peke på områder/temaer de finner aktuelle å ta inn i planen.

Det er lagt opp til at forslag til plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024 behandles på kontrollutvalgets møte 10. september 2020, planen oversendes deretter til kommunestyret som vedtar den endelige prioriteringen av forvaltningsrevisjonsarbeidet for den kommende perioden.

Referatsaker

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Melhus kommune

Møtedato

18.06.2020

Saknr

30/20

Saksbehandler Eva J. Bekkavik

Arkivkode FE - 033, TI - &17

Arkivsaknr 20/326 - 1

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar referatsakene til orientering.

Vedlegg

Engasjement gjør ikke en folkevalgt inhabil

Fylkesmannen i Vestland ville kontrollere om Samnanger kommune hadde lov til å publisere kritisk rapport om barnevernet på nettsiden

Hvordan påvirkes revisjon og kontroll av koronapandemien

Også kommuner kan få foretaksstraff

Saksopplysninger

Kontrollutvalget har fått følgende dokumenter som referatsaker:

1. Hvor aktive kan folkevalgte være i å fremme standpunkter før de gjør seg selv inhabil i disse sakene?
2. Fylkesmannen i Vestland ville kontrollere om Samnanger kommune hadde lov til å publisere kritisk rapport om barnevernet på nettsiden. Nå har Fylkesmannen snudd
3. Tiltakene som ble satt i verk i forbindelse med koronapandemien har hatt store konsekvenser for hele samfunnet. Hele denne situasjonen vil også påvirke den kommunale egenkontrollen, herunder kontrollutvalgenes og revisjonens rammevilkår.
4. Kan kommuner straffes med hjemmel i straffeloven?

Kontrollutvalgets sekretariat viser til vedlagte dokumenter som legges frem som referatsaker.

Engasjement gjør ikke en folkevalgt inhabil

Kommunal Rapport 18.05.2020

Hvor aktive kan folkevalgte være i å fremme standpunkter før de gjør seg selv inhabil i disse sakene?

SPØRSMÅL: En kommunestyrepolitiker er engasjert i utvikling av byens sentrumsområde og har blitt kontaktperson i et nettverk for gårdeiere. Nettverket skal fremme gårdeierens interesser på et generelt grunnlag og være en form for organisasjon med medlemskontingent. Blir kommunestyrepolitikeren nå inhabil når han skal behandle saker som gjelder sentrumsutvikling og gårdeierens interesser?

SVAR: Som alminnelig regel kan en politiker engasjere seg i og gi uttrykk for meninger om saker som han senere kan få til behandling som folkevalgt. Det ligger i vervet at de folkevalgte skal kunne ta del den offentlige diskusjon om saker de synes er viktige, flagge standpunkter og også bistå organisasjoner og aksjonsgrupper som kjemper for bestemte saker så lenge dette skjer i full åpenhet. Den folkevalgte blir bare inhabil hvis han enten er leder, har ledende stilling eller sitter i styret for en forening eller et selskap som er part i saken (forvaltningsloven [§ 6](#) førsteavsnitt, bokstav e), eller det foreligger andre «særegne forhold ... som er egnet til å svekke tilliten til hans «upartiskhet i saken» (§ 6 andre avsnitt). Det er det siste som er den aktuelle problemstillingen her.

Engasjement og virksomhet som springer ut av eller har tilknytning til vervet som folkevalgt, vil som alminnelig regel ikke anses som slikt «særegent forhold». Jeg vet ikke nøyaktig hva som her ligger i «kontaktperson i et nettverk for gårdeiere», men slikt engasjement og slik bistand gjør ikke i seg selv en folkevalgt inhabil. Men hvis det er et betalt oppdrag, vil bildet kunne bli et annet. Da er det mye som taler for at den folkevalgte har en slik personlig – privat – tilknytning til dette nettverket at han må anses som inhabil.

Fylkesmannen i Vestland ville kontrollere om Samnanger kommune hadde lov til å publisere kritisk rapport om barnevernet på nettsiden. Nå har Fylkesmannen snudd.

Kommunal Rapport 18.05.2020

«Samnanger kommunes vedtak om å publisere en granskingsrapport på nett, kan ikke tas opp til lovlighetskontroll etter kommuneloven. Vi har derfor avsluttet saken uten videre saksbehandling», skriver Fylkesmannen i Vestland på sin nettside.

Ordføreren er fornøyd

Kommunestyret i Samnanger vedtok at Barneadvokatenes granskingsrapport av tre barnevernssaker i Samnanger skulle publiseres på kommunens nettside. Rapporten ble publisert i forrige uke, og ordfører Knut Harald Frøland (Bygdelista) [anbefalte i Kommunal Rapport](#) alle kommuner å ta lærdom av rapporten.

Ifølge [NRK koblet Fylkesmannen seg inn i saken](#) etter en bekymringsmelding fra Bufdir, og det ble varslet lovlighetskontroll av kommunens vedtak om publisering. Fylkesmannen ba kommunen om å fjerne rapporten fra sin nettside, men det nektet ordføreren å gjøre.

– Jeg er glad for at Fylkesmannen har kommet til den konklusjonen at han legger saken død, sier ordfører Frøland.

Er ikke kontrollerbart

I sitt vedtak viser Fylkesmannen til at embetet har lovhjemmel til lovlighetskontroll av kommunale vedtak, men peker samtidig på at lovlighetskontroll på eget initiativ som regel benyttes med stor varsomhet. I sin undersøkelse av saken viser Fylkesmannen til at kommunens vedtak framstår som en avgjørelse om å gi offentlig innsyn i rapporten, og i hvilken form dette innsynet skal gis. I henhold til offentlighetsloven kan avslag på innsyn påklages, men det gis ikke omvendt klagerett på vedtak om å gi innsyn i dokumenter.

«Positive avgjørelser om å gi innsyn kan derimot ikke påklages. Slike beslutninger er følgelig heller ikke den type «*endelige vedtak*» som kan tas opp til lovlighetskontroll etter kommuneloven», skriver Fylkesmannen.

Viser til taushetsplikt

Fylkesmannen viser til at flere av personene som rapporten omhandler fortsatt er under 18 år, og selv om rapporten er anonymisert, mener Fylkesmannen det er fare for at opplysningene som kommer fram blir koblet mot enkeltpersoner. Fylkesmannen mener det er av stor offentlig interesse å få innsyn i barnevernstjenestens arbeid og beslutninger, men peker på at kommunene må vise stor varsomhet i slike saker.

«Selv om ikke navn framgår, vil opplysninger ofte kunne kobles mot enkeltpersoner og på den måten kan taushetsbelagt informasjon bli kjent. Vi mener på generelt grunnlag det er mulig å ivareta begge hensyn», skriver Fylkesmannen.

Forsøk på avsporing

Fylkesmannen gjør det også klart at brudd på taushetsplikten er alvorlig, og at kommunen også var tjent med å få avgjørelsen vurdert. Ordføreren mener fortsatt at kommunens avgjørelse om å publisere rapporten på nettsiden er en riktig avgjørelse. Han viser til at også første delrapport i denne saken er publisert på samme måte. Han opplever Fylkesmannens initiativ som et forsøk på avsporing.

– Rapporten er anonymisert, og jeg mener det er riktig av oss å offentliggjøre den. Jeg oppfatter Fylkesmannens initiativ til å få rapporten fjernet som et forsøk på en avsporing i saken, og det synes jeg ikke noe om, sier Frøland

Hvordan påvirkes revisjon og kontroll av koronapandemien?

NKRF 15.05.2020

Betydningen av kontroll er viktig, ikke minst i den situasjonen vi er i. Derfor har tre av NKRFs fagkomiteer utarbeidet noen anbefalinger til medlemmene.

Tiltakene som ble satt i verk i forbindelse med koronapandemien har hatt store konsekvenser for hele samfunnet. Selv om mange tiltak fortsatt gjelder, er vi i ferd med å få en gradvis gjenåpning av landet. Situasjonen vil fortsatt påvirke kommunene, kontrollutvalgene, revisjonsenhetene, sekretariatsenhetene og arbeidssituasjonen for den enkelte medarbeider. For å håndtere den pågående pandemien, har det vært og vil fortsatt være et behov for samordning og koordinering av ressurser i kommunene.

Hele denne situasjonen vil også påvirke den kommunale egenkontrollen, herunder kontrollutvalgenes og revisjonens rammevilkår.

Info fra komiteene

For å bidra til at kontrollutvalget og revisjonen kan ivareta sin konstruktive rolle i den kommunale egenkontrollen også i denne helt spesielle situasjonen, har NKRFs forvaltningsrevisjonskomite, kontrollutvalgskomite og selskapskontrollkomite kommet fram til følgende anbefalinger til NKRFs medlemmer:

Komiteene vil understreke at utfordringene løses best lokalt, og at vi er trygge på at de som kjenner situasjonen best også er de beste til å løse den.

I utgangspunktet bør revisjonen og kontrollutvalgene i størst mulig grad tilstrebe normal virksomhet. Det er viktig at slike vurderinger gjøres lokalt da situasjonen er forskjellig fra kommune til kommune. Enkelte kommuner er hardt rammet, mens det i andre kommuner ikke er påvist noen smittetilfeller. Det er imidlertid god grunn til å utvise stor forståelse og fleksibilitet i bestilling og gjennomføring av oppdrag. Det vises til at det allerede er vedtatt en lov om midlertidige unntak fra blant annet kommuneloven og IKS-loven, herunder frister innen regnskapsrevisjon og kommunenes behandling av regnskapene, og at planlagte statlige tilsyn er avlyst eller utsatt.

Nye perspektiv

Covid-19 medfører endringer også på andre områder i kommunene enn kun det smittevernfarene. Tiltak som stenging av skoler, barnehager og færre eller redusert tjenestetilbud innen helse, eldreomsorg, barnevern, m.m. kan medføre større risiko for at sårbare grupper ikke har fått eller vil få den hjelpen de trenger. Dette er tema som kan være aktuelle for kontrollutvalgene å fokusere på. I tillegg vil det kunne være aktuelt med en evaluering av kommunenes beredskapsplaner med erfaring fra denne pandemien.

Risiko- og vesentlighetsvurderinger

Det gjennomføres nå risiko- og vesentlighetsvurderinger i alle kommuner og fylkeskommuner, og i henhold til kommuneloven skal kommunestyrene og fylkestingene behandle plan for forvaltningsrevisjon i løpet av inneværende år.

Situasjonen og mulige konsekvenser av Covid-19 pandemien bør omtales i risiko- og vesentlighetsvurderingene som gjøres. Siden faktagrunnlaget foreløpig er usikkert, kan det være aktuelt med en revidering av risiko- og vesentlighetsvurderingene og/eller planene når man har flere fakta på bordet.

Planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Kontrollutvalget skal innen utløpet av året etter at kommunestyret/fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan som viser for hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller (jf. kommuneloven §§ 23-3 og 23-4). Det er vanlig at kontrollutvalgene ber om og får fullmakt fra kommunestyret til å endre planen ved behov. Dersom planen allerede er vedtatt, og utvalget ikke har sikret seg en slik fullmakt, kan utvalget legge frem en egen sak om situasjonen og be kommunestyret om fullmakt til å endre vedtatte planer.

Pågående revisjoner

For allerede pågående revisjoner og kontroller er det viktig med god dialog mellom revidert enhet, revisor og sekretariat/kontrollutvalg, og at det utvises fleksibilitet når det gjelder datainnsamling, høringsprosesser, leveranser og møteavvikling.

Nye bestillinger

Når det gjelder nye bestillinger, bør det gjøres vurderinger med hensyn til kommunens/selskapets muligheter til å frigjøre ressurser for å bistå i en revisjon/kontroll. Blant annet er store tjenesteområder som oppvekst, og helse og omsorg, sterkt berørt.

Dialog er viktig

Det er viktig at kontrollutvalgene har god dialog med kommunenes administrasjon og politiske ledelse om situasjonen. Sekretariatene kan bistå kontrollutvalget og revisjonen ved å undersøke om administrasjonens kapasitet er utfordret, og på hvilke områder. Det kan også være aktuelt å forhøre seg om hva kommunens administrasjon mener er viktig å se nærmere på i dagens situasjon.

På denne måten kan man ivareta både kontrollen og læringsperspektivet.

Også kommuner kan få foretaksstraff

Kommunal Rapport 08.06.2020, Jan Fridthjof Bernt

Kan kommuner straffes med hjemmel i straffeloven?

SPØRSMÅL: Kan en (fylkes-) kommune ilegges foretaksstraff med bakgrunn i straffelovens bestemmelser, og eventuelt på hvilke områder vil den komme til anvendelse?

SVAR: Som alminnelig regel er det bare enkeltpersoner som kan straffes etter bestemmelsene i straffeloven, men i lovens [§ 27](#) finner vi en bestemmelse om adgang til idømme såkalt «foretaksstraff» for «selskap, samvirkeforetak, forening eller annen sammenslutning, enkeltpersonforetak, stiftelse, bo eller offentlig virksomhet». Dette omfatter dermed også kommuner og fylkeskommuner. Slik straff er da som hovedregel en bot.

Vilkåret for å idømmelse av foretaksstraff er her at «noen som har handlet på vegne av» kommunen eller fylkeskommunen har «overtrådt» et straffebud, og dette gjelder selv om ingen enkeltperson kan straffes for dette, fordi man ikke klarer å utpeke hvem som har skylden, fordi skylden er delt på mange, eller fordi den ansvarlige ikke er strafferettslig tilregnelig.

Det er imidlertid ikke tilstrekkelig at det foreligger et lovbrudd, hvis det ikke er noen bestemmelse som ilegger straff for dette. Selv klare brudd på bestemmelsene om saksbehandling i forvaltningsloven, kommuneloven, plan- og bygningsloven, barnevernloven mm er således ikke straffbart, og det samme gjelder brudd på reglene om rett til dokumentinnsyn i offentleglova – med unntak for brudd på reglene om journalføring, som er straffbart etter arkivloven.

Jeg tror ikke vi har hatt mange eksempler på bruk av foretaksstraff overfor kommuner og fylkeskommuner. Mest aktuelt er kanskje brudd på bestemmelser i naturmangfoldloven og forurensningsloven, samt arbeidsmiljøloven.

Eventuelt

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Melhus kommune

Møtedato

18.06.2020

Saknr

31/20

Saksbehandler Eva J. Bekkavik

Arkivkode FE - 033, TI - &17

Arkivsaknr 20/326 - 2

Forslag til vedtak

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Godkjenning av protokoll fra møte 18.06.2020

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Melhus kommune

Møtedato

18.06.2020

Saknr

32/20

Saksbehandler Eva J. Bekkavik**Arkivkode** FE - 033, TI - &17**Arkivsaknr** 20/326 - 3

Forslag til vedtak

Møteprotokoll fra dagens møte i kontrollutvalget, 18.06.2020, godkjennes.